

IZZIVI RAZREDNIŠTVA

dr. Tatjana Ažman in mag. Marina Pavčnik

Posvet OŠ, Portorož 2023

CILJI DELAVNICE

- Razmislek o vlogi ravnatelja pri vodenju razrednikov in razredništva (pričakovanja) *doživljanje ...*
- Povezovanje razredništva s cilji šole in UZK
- Razmislek o vlogi in nalogah razrednika in razredništva v aktualnih okoliščinah (spremembe v zadnjih letih)
- Izmenjava dobre prakse pri vodenju razrednikov in razredništva
- Izpostavitve izzivov vodenja razrednikov in razredništva
- Povratna informacija o ustreznih oblikah podpore

OSEBNA, SOCIALNA KOMPETENCA IN UU

(Evropska komisija 2020)

SOCIALNE IN DRŽAVLJANSKE KOMPETENCE

6 PODROČIJ:

- Moje in tvoje pravice in dolžnosti
- Pridobivanje in preverjanje informacij
- Dobro zame in za družbo
- Sodelovanje z drugimi
- Spoštovanje sebe in drugih
- Skrb za prihodnje generacije

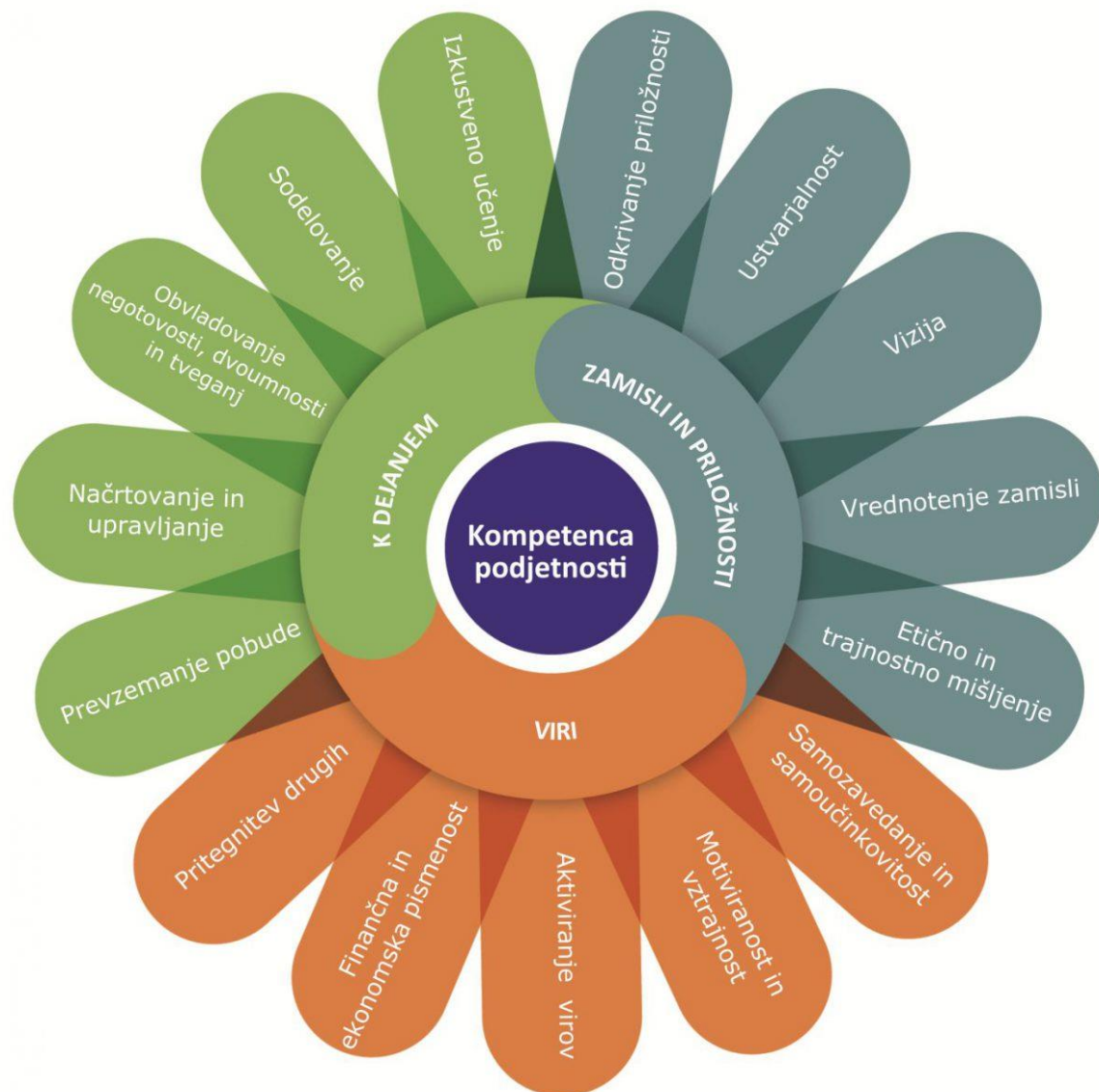
RAZREDNIŠTVO

(ACS 2020)

KOMPETENCA PODJETNOSTI

RAZREDNIŠTVO

Profesionalno delovanje in učenje učiteljev (zvezek 3)

Standardi	Kazalniki
Učitelj usmerja učenje tako, da učencu omogoča kar najboljše dosežke in razvoj.	Učitelj vodi učni proces tako, da učencu omogoča pridobivanje in izkazovanje kakovostnega znanja, spretnosti in prečnih veščin. Učitelj ustvarja varno in spodbudno učno okolje. Učitelj spodbuja razvoj učenčevih vrednot.
Učitelj načrtuje, spremlja, vrednoti in izboljšuje svoje profesionalno delo in usmerja svoj razvoj.	Učitelj načrtuje profesionalni razvoj in se vključuje v različne oblike profesionalnega učenja. Učitelj spremlja in vrednoti lastno prakso ter jo izboljšuje.
Učitelj deluje v (profesionalnih učečih se) skupnostih.	Učitelj se vključuje v razvoj učeče se skupnosti v šoli in prispeva k njemu. Učitelj se vključuje v skupnosti zunaj šole in deluje v njih.

Dosežki učencev in dosežki otrok v razvoju in učenju (zvezek 2)

Standardi	Kazalniki
Učenci napredujejo v znanju in spretnostih, zapisanih v kurikularnih dokumentih, ter dosegajo zastavljene cilje.	Učenci izkazujejo kakovostno znanje in napredek v znanju. Učenci izkazujejo napredek v praktičnih spretnostih in veščinah. Učenci napredujejo v telesno-gibalnem razvoju in spretnostih. Učenci izkazujejo izjemne dosežke.
Učenci napredujejo v prečnih veščinah.	Učenci napredujejo v kritičnem mišljenju, reševanju problemov in odločanju. Učenci napredujejo v medosebnih veščinah oziroma veščinah sporazumevanja in sodelovanja. Učenci razvijajo ustvarjalnost in inovativnost. Učenci razvijajo samouravnavanje na različnih področjih.
Učenci razvijajo občečloveške vrednote, vrednote vseživljenjskega učenja in trajnostnega razvoja.	Učenci izkazujejo spoštovanje, strpnost in druge občečloveške vrednote. Učenci razvijajo družbeno odgovornost, odgovornost do okolja in do sebe. Učenci izkazujejo pozitiven odnos do učenja in razumejo pomen vseživljenjskega učenja.
Otroci razvijajo govorne zmožnosti, mišljenje in porajajočo se pismenost.	Otroci razvijajo govorne zmožnosti. Otroci razvijajo porajajočo se pismenost. Otroci razvijajo mišljenje.
Otroci razvijajo socialne zmožnosti in spretnosti in se jih učijo.	Otroci razvijajo socialne zmožnosti in spretnosti. Otroci razvijajo samostojnost.
Otroci napredujejo na področju gibalnega razvoja in se učijo skrbeti za zdravje.	Otroci razvijajo gibalne zmožnosti in spretnosti. Otroci razvijajo skrb za zdravje, varnost in odgovornost.

Varno in spodbudno učno okolje (zvezek 4)

Standardi	Kazalniki
V šoli vsem zagotavljamo vključenost ter fizično in psihosocialno varnost.	V šoli zagotavljamo vključenost vseh. V šoli ne dopuščamo nasilja. V šoli omogočamo priložnosti za krepitev zdrave samopodobe. V šoli podpiramo skrb za zdravje in dobro počutje.
V šoli si prizadevamo za kakovostno komunikacijo in dobre medsebojne odnose.	V šoli skrbimo za pretok informacij med zainteresiranimi deležniki. V šoli spodbujamo dobre medsebojne odnose in spoštljivo komunikacijo. V šoli sistematično krepimo in vzdržujemo dobre odnose z zunanjimi deležniki. V šoli sodelujemo pri sprejemanju pomembnih odločitev. V šoli spodbujamo avtonomijo in odgovornost deležnikov.
V šoli udejanjamo učinkovite vzgojne strategije.	V šoli razpravljamo o pogledih na vzgojo in se skupaj dogovarjamo o strategijah vzgojnega delovanja. V šoli usklajeno udejanjamo strategije vzgojnega delovanja.

Vodenje vrtcev in šol (zvezek 5)

Standardi	Kazalniki
Ravnatelj vodi pedagoško dejavnost.	Ravnatelj postavlja učenje v središče. Ravnatelj ustvarja, ohranja in razvija spodbudna učna okolja. Ravnatelj vzpostavlja sodelovalno prakso in jo spodbuja ter krepi skupno odgovornost vseh. Ravnatelj usmerja profesionalno učenje učiteljev ter skrbi za njihov in svoj profesionalni razvoj.
Ravnatelj učinkovito upravlja šolo.	Ravnatelj vodi pravno poslovanje in zagotavlja zakonito delovanje šole. Ravnatelj upravlja materialne in finančne vire. Ravnatelj sklepa in ureja delovna razmerja. Ravnatelj organizira proces dela in zagotavlja varno okolje za učenje in poučevanje.
Ravnatelj sodeluje z okoljem.	Ravnatelj skupaj z učitelji, učenci, starši in drugimi pomembnimi deležniki ustvarja varno in spodbudno okolje. Ravnatelj spodbuja različne oblike sodelovanja z družinami, kar krepi skupno odgovornost za učenje in razvoj učencev. Ravnatelj dejavno sodeluje s predstavniki lokalnega okolja, šolskega sistema in z drugimi ravnatelji. Ravnatelj vzpostavlja sodelovanje z različnimi deležniki zaradi doseganja ciljev vzgoje in izobraževanja.
Ravnatelj vodi razvoj šole in je odgovoren za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti.	Ravnatelj vodi razvoj šole in skrbi za sistematično ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti s samoevalvacijo. Ravnatelj vzpostavlja okvir za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti.

b) SKUPNA IZHODIŠČA - CILJI ŠOLE IN UZK VLOGA RAZREDNIKA

Katera skupna šolska izhodišča usmerjajo delo razrednikov v vaši šoli?

DELOVNI LIST 5: Usklajevanje razrednikovega dela z načrti šole

Iz temeljnih dokumentov sole (letni delovni načrt, vzgojni načrt, morda tudi razvojni načrt, vizija šole ...) v prvi stolpec preglednice izpišite vrednote in ključne usmeritve vaše šole.

Nato v drugi stolpec zapišite, kako vrednote in usmeritve razumete, ter v tretjega, kako jih boste uresničevali kot razrednik v sodelovanju z vsemi drugimi udeleženci.

[illegible]

NALOGE VODENJA RAZREDNIKOV

- a) Imenovanje, kriteriji
- b) Skupna izhodišča - načrtovanje – enotnost, vodenje OUZ (redni sestanki)
- c) Spremljanje oz. ugotavljanje doseganja ciljev razrednikov in razredništva (evalvacija)
- d) Reševanje izzivov in pritožb (kdo – kaj - komu?, protokol - hierarhija, vrstni red)
- e) Usposabljanje in mentoriranje

(Ažman 2012:
<http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-FQIF33SL>)

RAZREDNIKOVE NALOGE

VODENJE UČENCA

- učni uspeh, dosežki, cilji, razvoj, počutje ...
- nadarjeni učenci
- učenci s posebnimi potrebami

VODENJE ODDELKA

- učni uspeh, obisk pouka, dosežki, vzdušje, odnosi, komunikacija

SODELOVANJE

- sodelovanje z vodstvom šole
- sodelovanje z oddelčnim učiteljskim zborom in drugimi strokovnimi delavci
- sodelovanje s šolsko svetovalno službo
- sodelovanje s starši učencev
- sodelovanje s strokovnjaki izven šole

PROFESIONALNI RAZVOJ

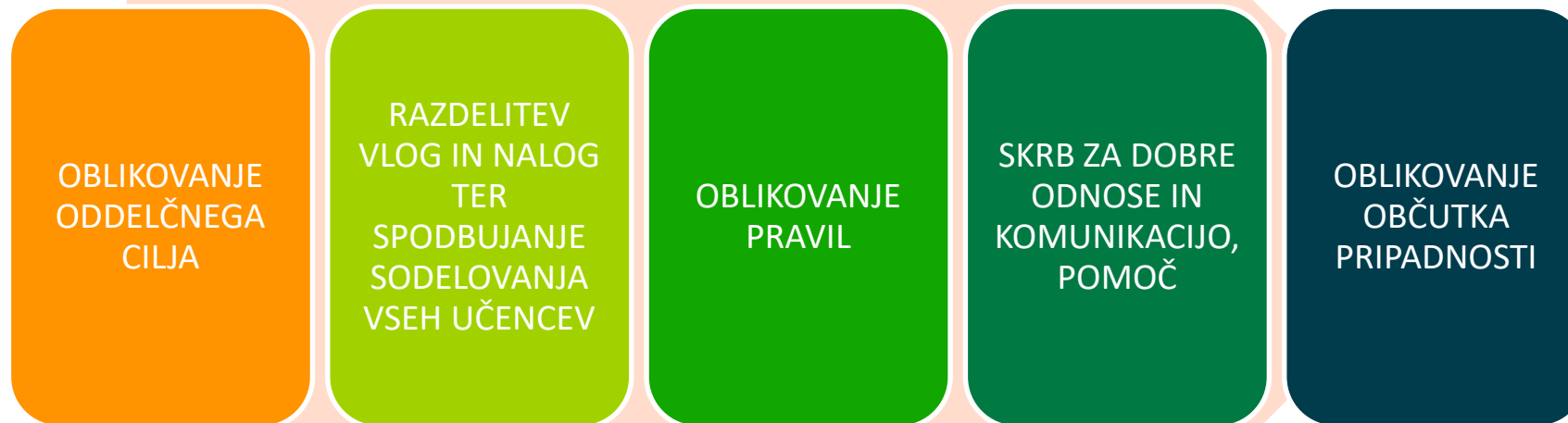
- vloga in naloge – stališča, prepričanja, potrebe, pričakovanja, cilji, lastno počutje
- usposobljenost: znanje, spretnosti
- podpora

GRAJENJE ODDELČNE SKUPNOSTI UČENCEV

5 korakov

RAZREDNIŠTVO

IZZIVI VODENJA RAZREDNIKOV

- a) Imenovanje, kriteriji, „sobotno razredništvo“
- b) Načrtovanje – enotnost: organiziranje aktivov razrednikov, sorazredništvo, timsko razredništvo, nadomestni razrednik, vsak učitelj je mentor; vodenje OUZ (redni sestanki)
- c) Spremljanje oz. ugotavljanje doseganja ciljev razrednikov in razredništva (evalvacija)
- d) Reševanje izzivov in pritožb (kdo - kaj - komu?, protokol - hierarhija, vrstni red)
- e) Usposabljanje in mentoriranje (DL)

a) IMENOVANJE

- a) KAKO UČITELJ RAZUME VLOGO RAZREDNIKA IN KAKO JO DOŽIVLJA
 - b) KAJ PRIČAKUJE RAVNATELJ OD RAZREDNIKOV IN KAJ RAZREDNIKI OD RAVNATELJA
 - c) KAJ PRIČAKUJEJO UČITELJI OD RAZREDNIKA IN OBRATNO
 - d) KAJ PRIČAKUJEJO UČENCI OD RAZREDNIKA IN OBRATNO
 - e) KAJ PRIČAKUJEJO STARŠI OD RAZREDNIKA IN OBRATNO ...
- Kako dobro poznate pričakovanja drugih (razrednikov, ravnatelja, učencev, drugih učiteljev, staršev ...)?
 - Kako jih spoznavate? (letni pogovori, hospitacije ...)

DELOVNI LIST 1: Stališča in prepričanja o vlogi razrednika

Razmislite o svojih stališčih in prepričanjih, ki se nanašajo na vlogo in delo razrednika. Preberite vprašanja in zapišite odgovore. Za zapis si vzemite dovolj časa. Iskreni odgovori vam bodo omogočili vpogled v dejavnike, ki vas podpirajo pri tem delu, in v tiste, ki vas ovirajo pri delu.

VPRASHANJA	ODGOVORI
Zakaj želim biti razrednik/razredničarka?	
Kakšne prednosti prinaša razredništvo?	
Kakšen je moj odnos do učencev?	
Kaj označuje dobrega razrednika?	
Kaj me ovira pri opravljanju razredništva?	
Kakšno znanje potrebujem?	
Kakšne so skupne usmeritve razrednikov v naši šoli?	
Zakaj je v naši družbi razredništvo pomembno?	

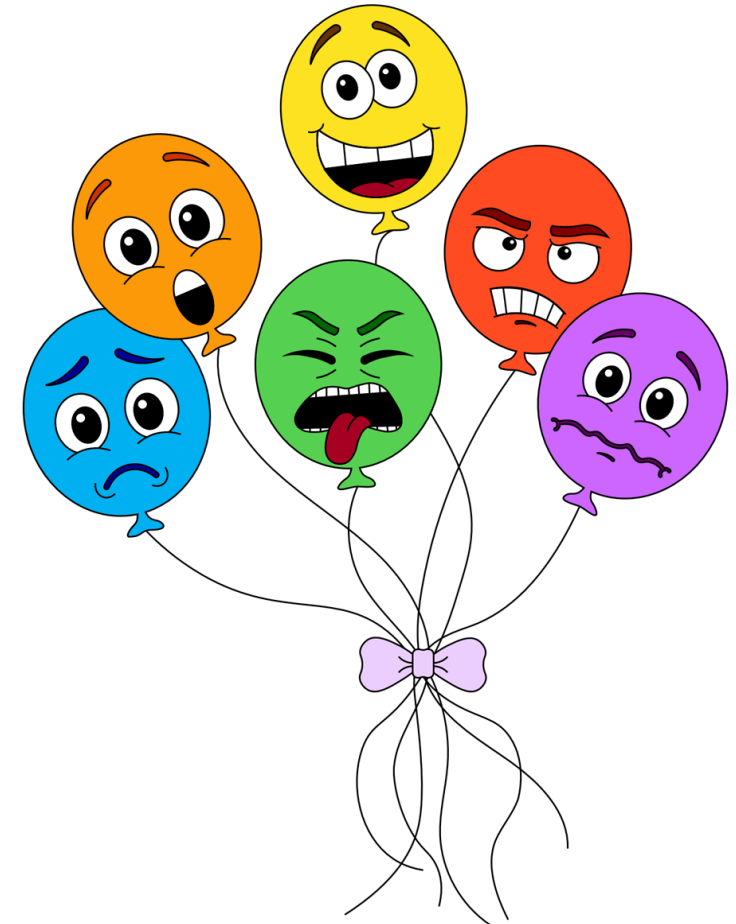
(Ažman 2012, str. 14 do 16, 22)

Vloga ravnatelja je, da spodbuja pogovore o pričakovanjih, stališčih in prepričanjih o pomenu razredništva z vsemi deležniki. Cilj je oblikovanje dogovorov!

„Učiteljevo doživljanje vloge razrednika izjemno močno vpliva na njegovo delo, zato je zelo pomembno, da o svojih stališčih in prepričanjih v zvezi s tem načrtno razmišlja ter svoja tovrstna pričakovanja spoznava in pojasnjuje drugim.“

(Ažman 2012)

Enako velja za vlogo ravnatelja.

b, c) NAČRTOVANJE IN SPREMLJAVA

DELOVNI LIST 9: Vprašanja za načrtovanje dela oddelčne skupnosti učencev

Preberite vprašanja v drugem stolpcu in razmislite o temah, ki jih odpirajo. V tretji stolpec *Odgovori* zapišite ideje.

ELEMENTI LND	VPRAŠANJA	ODGOVORI
Izhodišča	V kaj verjamem kot razrednik/-čarka? Kaj kot razrednik/-čarka želim, pričakujem in potrebujem? Kakšne usmeritve podpirajo učenci?	
Cilji in vsebina	Kaj želim doseči kot razrednik/-čarka in zakaj (cilji, vsebine)?	
	Kaj učenci želijo, potrebujejo in pričakujejo od sobivanja v oddelku? Kaj učenci pričakujejo od mene kot razrednika/-čarke?	
	Kaj od mene kot razrednika/-čarke želim, potrebujejo in pričakujejo vodstvo šole, sodelavci in starši?	
Organizacija	Kako bomo dosegli cilje (čas, prostor, način dela)?	
	Kako si bomo razdelili delo in odgovornosti?	
	S kom bomo sodelovali?	
	Kaj potrebujemo (sredstva, vodenje, podpora)?	
Spremljava in vrednotenje	Kako bom spremljal/-a načrt?	
	Kako bomo vedeli, kako nam gre?	
	Kako bomo vedeli, da smo dosegli cilje?	
	Kako bomo zbirali, analizirali, uporabili, interpretirali in hranili podatke?	
Profesionalni razvoj	Ali potrebujem dodatna znanja?	
	Kaj me lahko ovira pri vodenju oddelka?	
	Kako bom premagoval/-a ovire?	

Oddelek:

Razrednik/-čarka:

Letno število razrednih ur:

Cilji razrednika/-čarke in učencev – primer: vsak učenec vodi svoj listovnik učnih in drugih dosežkov; sprejetost vseh učencev in dobro vzdušje v oddelku, medsebojna pomoč; razvijanje strpnosti do drugačnih, do sošolcev s posebnimi potrebami, organizacija šolskega plesa.

Vsebine razrednih ur:

Načrt dela za en mesec

Čas	Cilji in naloge	Izvajalci	Aktivnost učencev	POROČILO: kaj je bilo opravljeno in kako, ovire, rešitve, podatki
September	Sprejem učencev prvi šolski dan: 3 ure - spoznavanje, pozdrav - pravila, šolski red - prehrana - garderoba - izvolitev oddelčnega odbora	Razrednik, učenci višjih razredov	Pripravijo in izpeljejo volitve v oddelčni odbor.	
	Urejanje dokumentacije: vpisnice, razna soglasja, prehrana, podatki o starših, osebni listi, spričevala po popravni izpitih	Razrednik	Skrbijo za prejete dokumente.	
	Razredna ura: obvestila, spoznavanje pričakovanih učencev; oblikovanje skupnih ciljev za oddelek; vsak učenec zapiše svoje cilje in jih shrani v listovnik.	Razrednik, šolski svetovadni delavec	Aktivno sodeluje.	
	Sodelovanje v skupini za oblikovanje programov dela (IP) učencev s posebnimi potrebami, sklepanje pedagoških pogodb, urejanje statusov učencev, naloge v zvezi z nadarjenimi učenci	Razrednik, starši, učenec, šolski svetovadni delavec, ravnatelj, učitelj	Učenec sodeluje v pogovorih in dogovorih; učenci in starši prinesejo ustrezne dokumente.	

b, c) NAČRTOVANJE IN SPREMLJAVA

SEMAFOR

Orodje semafor se imenuje tudi orodje SCS ali Stop, Continue in Start ali po slovensko SNS, kar pomeni STOP (Ustavi se/prenehaj), NAPREJ (nadaljuj), START (začni). Uporabimo ga lahko za različne namene, npr. za spremljavo procesa neke dejavnosti v danem trenutku, evalvacijo nalog, obvladovanje časa in podobno. Uporabno je za individualni razmislek in timski ter organizacijski coaching.

Izberite svoj izziv in odgovorite na tri vprašanja.

STOP: S čim želim prenehati?

(kar ne deluje, ni praktično, ne prinaša želenih rezultatov, česar ne maram ...)

NAPREJ: S čim želim nadaljevati?

(kar deluje, kar želim, kar želim v večjem obsegu ...)

START: Kaj želim začeti?

(kar še ni bilo narejeno, kar naj bi bilo narejeno, kar bo izboljšalo rezultate, kar je vredno preskusiti, kar si želim, v čemer vidim smisel ...)

Prosimo vas, da odgovorite na ta vprašalnik. V stolpcu POTREBNO nas zanima, ali prepoznate potrebo po navedeni vrsti podpore za razrednike in ravnatelje. V stolpcu UDELEŽBA nas zanima, če bi se udeležili različnih oblik podpore v organizaciji ZRSŠ in ŠR.

Tabela 1: OBLIKE PODPORE ZA RAVNATELJE

OBLIKE PODPORE	POTREBNO	UDELEŽBA	
		DA	NE
Program usposabljanja ravnateljev (24 do 32 PU) za vodenje razrednikov.			
Program usposabljanja šolskih razvojnih timov (Mreže učečih se vrtcev in šol na temo razredništva – 36 PU).			
Spletne razprave na temo vodenja razredništva (2 PU).			
Svetovalne storitve za ravnatelje na temo razredništva (2 PU).			
		POTREBNO	
		DA	NE
Vsebino razredništvo vključiti v program Mentorstvo novoimenovanim ravnateljem.			
Izdati gradivo na temo Vloga in naloge ravnatelja pri vodenju razrednikov.			
Moj predlog:			

Tabela 2: OBLIKE PODPORE ZA RAZREDNIKE

OBLIKE PODPORE	POTREBNO	UDELEŽBA	
		DA	NE
Svetovalne storitve na temo razredništva za kolektiv (4 - 8 PU).			
Usposabljanje razrednikov za soočanje z izzivi z elementi coachinga in supervizije.			
Vključevanje vsebin razredništva v usposabljanje učiteljev mentorjev.			
Moj predlog:			

Ob koncu delavnice izpostavite eno koristno informacijo/spoznanje/prakso, ki jo nesete s seboj: